

Beleid Sociaal gedrag KBS Vianova

Oktober 2024

Goedkeuring Medezeggenschapsraad

Yvette Hanneman, Annemieke de Bruin, Mariëlle Timmer-Schutter

Team Vianova

Inhoudsopgave

1. Algemeen

- 1.1 Totstandkoming
- 1.2 Doelstelling
- 1.3 Missie en Visie KBS Vianova
- 1.4 Ouders

2. Werken aan een positief en veilig schoolklimaat – preventie

- 2.1 Burgerschap
- 2.2 Methoden – Gouden Weken – Kwink – Breinhelden

3. Volgen, meten, toezicht en consequenties

- 3.1 Kijk! – Cito SEO - groepsplannen
- 3.2 - 4 laden model
- 3.3 Rol ouders

4. Anti pestprotocol

- 4.1 Doel
- 4.2 Preventie
- 4.3 Plagen of pesten?
- 4.4 Signalen
- 4.5 Aanpak / ingrijpen
- 4.6 Stappenplan
- 4.7 Digitaal pesten

5. Protocol schorsing en verwijdering MorgenWijzer

1. Algemeen

1.1 Totstandkoming

Ons beleidsplan Sociaal gedrag is opgesteld door het management van de school en ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. De teamleden hebben meegedacht over de inhoud van het beleid en de uitvoering daarvan. Input van het beleidsplan zijn onze meetinstrumenten en onze dagelijkse ervaringen in de praktijk. De IB'ers coördineren het beleid sociaal gedrag en zijn de aanspreekpunten voor de leerkrachten. Tevens kunnen de ouders de coördinatoren benaderen rondom hun zorgen voor hun kind.

1.2 Doelstelling

De doelstelling is dat we met elkaar preventief werken aan gewenst gedrag van onze leerlingen. Wanneer er een incident plaatsvindt zijn er heldere afspraken en weten we hoe met hiermee om moeten gaan. Op deze manier willen we ongewenst gedrag direct doen stoppen en ernstige voorvallen en grensoverschrijdend gedrag voorkomen. Wanneer er wel grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt zijn er duidelijke en heldere consequenties.

1.3 Missie en visie

Het Vianova staat voor uitdagend onderwijs aan de gemiddeld begaafde-, begaafde- en hoogbegaafde leerling. *Leerlingen ontwikkelen zich bij ons met plezier tot sociale, zelfstandige en ondernemende tieners.* Het Vianova wordt gevormd door een team, kinderen en ouders die samenwerken. Ieder heeft daarin een eigen rol en verantwoordelijkheid. Samen voelen we ons verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de kinderen.

Het Vianova is een katholieke basisschool. Iedereen is welkom, ongeacht levensovertuiging, godsdienst, culturele achtergrond, sekse en/of nationaliteit. De school besteedt daarom aandacht aan de katholieke feesten en verhalen.

Ons onderwijs, waarbij wij hoge verwachtingen hebben van onze leerlingen, wordt door bevlogen leraren gegeven binnen een vertrouwde omgeving. Naast sterk onderwijs in de basisvaardigheden, heeft het ontdekken en ontwikkelen van interesses, kwaliteiten en ondernemerschap een centrale plek in ons onderwijs. Leerlingen krijgen daarom binnen ons curriculum ruimte en vrijheid voor hun persoonlijke portfolio. Zo kunnen ze zich verdiepen in onderwerpen waar zij interesse in hebben. Wij begeleiden, motiveren en stimuleren hen hierbij.

Binnen ons onderwijs bieden we vanaf groep 3 twee stromingen aan: De Via-stroming, de Nova stroming en de Delta stroming. Alle leerlingen starten gezamenlijk in groep 1. Na twee jaar van observatie, screening en gespreksvoering, stroomt de leerling na groep 2 door naar het Nova (hoogbegaafdheids) onderwijs of het Via-onderwijs (regulier onderwijs). Daarnaast is op locatie Oude Wereld de Delta-groep voor leerlingen die met een aangepast aanbod tijdelijk extra groepsbegeleiding en opvoedondersteuning nodig hebben.

1.4 Ouders

Wij willen als school graag samen met de ouders optrekken op dit terrein. Wij gaan regelmatig met hen in gesprek en bespreken dan naast de cognitieve ontwikkeling ook de sociale ontwikkeling van hun kind(eren). In het geval van incidenten zoeken we snel contact om samen te bespreken hoe we hiermee omgaan.

In de Viavia informeren we ouders over de waarden en gouden regels die centraal staan in de school. Nieuwe documenten worden in de Viavia aangekondigd en zijn terug te vinden op de website. Bij de totstandkoming van dit beleid vroegen wij de medezeggenschapsraad (MR) om mee te denken. De MR heeft vervolgens ook ingestemd met dit beleidsdocument.

2. Werken aan een positief en veilig schoolklimaat & Burgerschap

2.1 Burgerschap

Investeren in de relatie met de leerlingen

Op het Vianova vinden we het belangrijk dat leerlingen een goede relatie hebben met de leerkracht. Kinderen zijn pas in staat om te leren en zichzelf te ontwikkelen als ze zich in een groep veilig voelen. Om zich veilig te voelen, moet er in ieder geval voldaan worden aan de volgende drie basisbehoeften: Relatie (ik doe er toe), Competentie (ik kan het) en Autonomie (ik kan het zelf). Voor de basisbehoefte relatie investeren de leerkrachten in het leren kennen van de eigen leerlingen en de onderlinge relatie tussen leerlingen. Ieder kind moet voelen dat het ertoe doet, dat de leerkracht het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is. Alle leerkrachten zorgen ervoor dat ze, regelmatig tussen de bedrijven door, met iedere leerling een gesprekje voeren over persoonlijke zaken als: dingen waar ze tegenop zien, die ze leuk vinden of spannend, hoe het met ze gaat en wat ze graag doen na schooltijd. Ook het portfolio speelt hierin een zichtbare rol.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Gedrag en leren zijn begrippen die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Om iets te kunnen leren, is specifiek gedrag nodig. Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?'. Binnen welke kaders kan ik mij ontwikkelen en wat zijn de grenzen? Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Alle medewerkers van de school willen deze norm vóórleven. Daarnaast is het belangrijk wat de afspraken en regels zijn zodat er duidelijkheid is.

Afspraken en regels op KBS Vianova voor gewenst gedrag.

We willen door het maken van afspraken, dat iedereen zich prettig en veilig voelt op school.

De basisregels

- Wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt en zichzelf kan zijn
- Wij lossen conflicten samen op
- Wij helpen elkaar
- Wij dragen allemaal een steentje bij
- Wij communiceren respectvol

Schoolafspraken

- In de gangen wordt altijd gelopen.
- Op de trap lopen leerlingen aan de rechterkant.
- Je ruimt op, waar je mee gewerkt hebt.
- Van elke groep is er maar 1 jongen en/of meisje tegelijk naar het toilet.
- Je laat het toilet na gebruik netjes achter.
- In de gang laat je kinderen rustig werken.
- Als je werkt in de gang, dan ben je rustig en geconcentreerd bezig.
- We zijn zuinig op de spullen van onszelf, elkaar en de school.
- Ik vraag het eerst als ik iets wil lenen of gebruiken.
- Mobiele telefoons worden niet gebruikt in school.

Leerkrachtafspraken

- Bij het aantrekken van de jassen staat de leerkracht op een praktische plek bijvoorbeeld de deuropening, om zowel de gang als klas in de gaten te houden.
- De leerkracht loopt met de groep mee naar buiten en naar binnen. De leerkracht loopt voorop. Onderweg zijn er momenten waar de groep even op elkaar wacht (bijvoorbeeld bovenaan de trap)
- Op de speelplaats is altijd toezicht. De toezichthouders staan op een plek waar ze kinderen kunnen zien en indien nodig staan ze ook verdeeld over het plein.
- Leerlingen van andere groepen spreek je in de gangen en buiten aan op ongewenst gewenst gedrag en meld je bij de leerkracht.
- Het aanspreken doen we op een positief kritische manier. We hanteren hier ook de afspraken vanuit Breinhelden en de gezamenlijke taal uit KWINK.
- Leerkrachten maken met de leerlingen afspraken over het gebruik van het voetbalveld. Dit verschilt per leeftijd/groep.

Klassenafspraken

Deze afspraken worden door de leerkracht en de groep vastgesteld en in de klas opgehangen. Dit zijn regels over bv wc-gebruik, er praat er één tegelijk in de groep, respect, stem- en taalgebruik, etc.

Gebruik Device

- We zijn zuinig op de device.
- Kinderen zijn verantwoordelijk voor hun eigen device.
- Op elke device is zichtbaar wie de gebruiker is, middels een nummer via de klassenlijst.
- We lopen niet met een (open) device door de klas.
- Als dat toch nodig is, houden we de device met twee handen vast.
- Als de device niet wordt gebruikt, ligt hij plat op tafel, in de la of in de oplaadkast.
- Voor elke device is een plekje in de oplaadkast.
- Bij beschadiging van de laptop wordt bekeken of dit door onzorgvuldig gedrag komt (zie regels hierboven). In dat geval worden ouders aansprakelijk gesteld.
- Tijdens het eten en drinken is de device van tafel. Alle bakjes en bekers worden na elk eetmoment opgeruimd in de karren. **Eten en drinken** op tafel betekent, **geen** device op tafel.

Laptops
Afspraken in de klas

Zorgvuldig

- Haal altijd het snoer van de oplader voorzichtig met je handen uit de laptop of steek hem voorzichtig in de laptop.
- Zorg zelf voor een goede koptelefoon / oortjes. Zet het geluid niet te hard en leg deze **nooit op de laptop** maar eraast.
- Aan het einde van de dag **sluit je de laptop af** en ruim je de laptop netjes op, aan de oplader in de kar. Afsluiten betekent helemaal uitzetten, niet alleen afmelden of alleen dichtklappen.

Verstandig

- Alleen sites/apps die van de leerkracht mogen en nodig zijn voor schooltaken.
- Geen spelletjes
- Geen instellingen veranderen
Cursor, achtergrond, profielpaafje, etc.
- Je wachtwoorden en gebruikersnaam zijn van jou. Vertel ze aan niemand.
- (alleen met toestemming van de juf)

Werk altijd **aan tafel** met je laptop. **Lopen?** Houd je laptop dan met **twee handen** vast. **Stop niets tussen je laptop**, wanneer je hem dicht doet. Ook **geen papier**.

Denk goed aan je ogen! Na 20 minuten op een scherm, even 20 seconden in de verte kijken.

Geen eten en drinken op tafel.

2.2 Methoden

Met het opstellen van afspraken over gedrag zijn we er nog niet. Gedrag dat bij een bepaalde regel hoort moet vrijwel altijd worden aangeleerd en inge oefend. In dagelijkse praktijk oefenen wij gewenst gedrag op verschillende momenten met verschillende methoden. De methoden die ons hierbij ondersteunen zijn De gouden weken, Breinhelden en Kwink. Door gewenst en positief gedrag gedurende een periode te belonen kunnen leerlingen (als groep of individueel) extra worden gemotiveerd.

- De Gouden weken

De gouden weken zijn bepalend voor het creëren van een fijne, veilige sfeer in de groep. Leerlingen verkennen elkaar, de leerkracht en de regels. In deze periode worden de normen en waarden van een groep bepaald. De leraar speelt in deze fase een zeer belangrijke rol. De eerste vier tot zes weken van het nieuwe schooljaar zijn belangrijke weken op het Vianova. In deze weken leg je de basis voor een positieve sfeer in je groep.

De Gouden Weken kent 5 fases van groepsvorming

- Forming: de verkenningsfase.
- Storming: de hiërarchie wordt vastgesteld.
- Norming: de leiders bepalen de ongeschreven regels.
- Performing: de groep is klaar voor het werken.
- Adjourning: het einde van het jaar is in zicht, de kinderen vinden de groepsregels niet meer zo belangrijk.

Voor de lessen rondom de Gouden Weken volgen we het boek van Boaz Bijleveld.

- Kwink

Kwink is sinds september 2024 een nieuwe lesmethode voor sociaal-emotioneel leren (SEL) op het Vianova. Kwink biedt een doordacht programma, gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep. Het sluit goed aan bij de principes van PBS (Positive Behaviour Support).

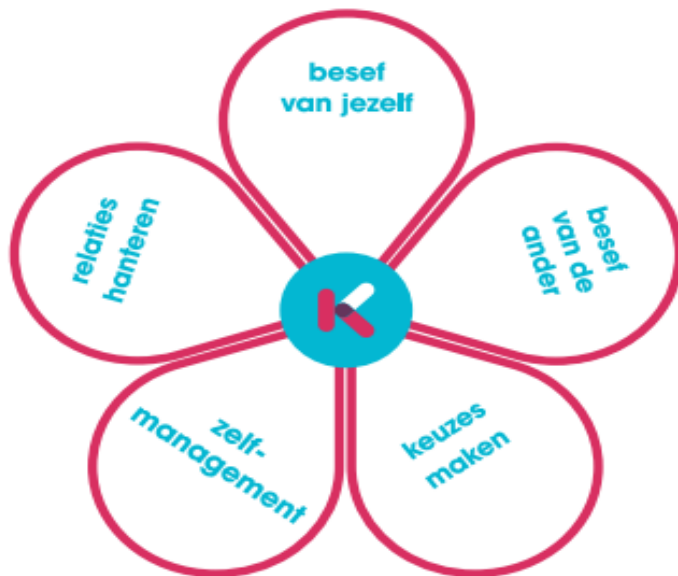
- Voorkomt verstorend gedrag en pesten
- Kent een groepsbrede, preventieve aanpak
- Zorgt voor een sociaal veilige groep
- Verhoogt de leeropbrengsten
- Voldoet aan de Wet Sociale Veiligheid
- Werkt met vijf bewezen gedragscompetenties

Sociaal-emotioneel leren kent vijf competenties

Gedragsdeskundigen stellen dat het systematisch aanleren van de volgende vijf competenties (levensvaardigheden) wezenlijk bijdraagt aan een veilige leer- en leefomgeving:

- 1 Besef van jezelf (ik)
- 2 Zelfmanagement (ik)
- 3 Besef van de ander (jij)
- 4 Relaties hanteren (jij)
- 5 Keuzes maken (wij)

- Kwink zet deze vijf SEL-competenties uit in een leerlijn voor de hele school, verbindt die aan de groepsfases en creëert zo de beste voorwaarden voor een veilig leer- en leefklimaat.

<https://www.kwinkopschool.nl/>

- **Breinhelden**

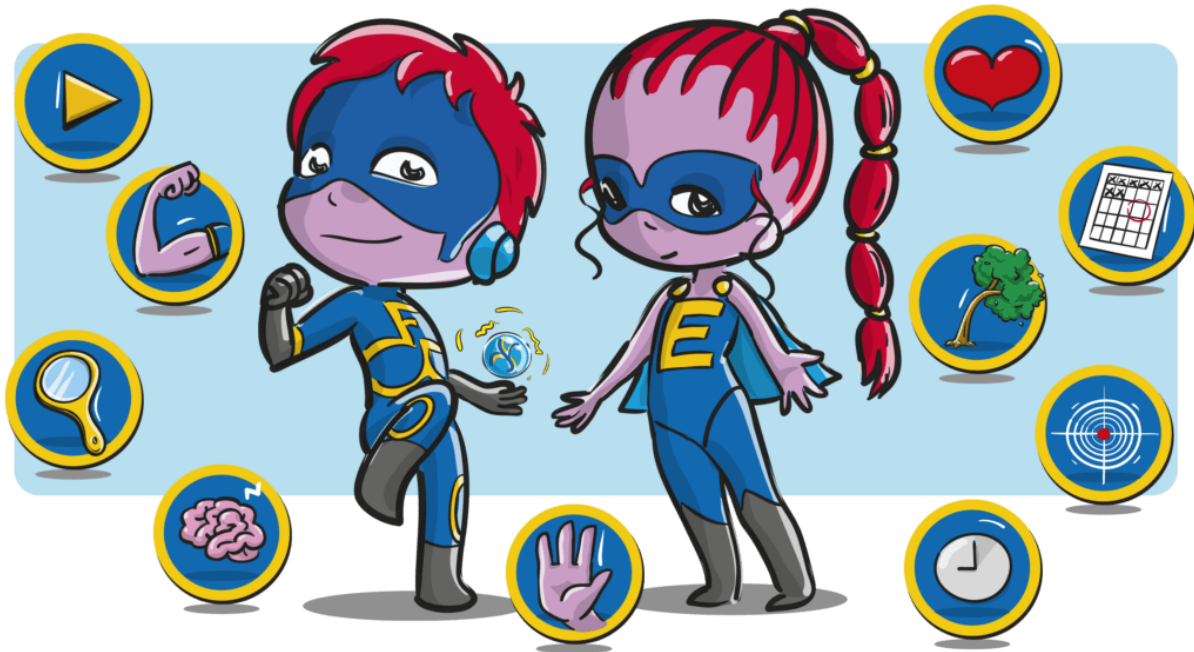
Breinhelden is een programma om doordacht de executieve functies van de kinderen in de klas te versterken.

Executieve functies zijn de uitvoerende functies van ons brein: ze regelen dat we taken uitvoeren en hoe we dat doen. Het zijn de functies die we nodig hebben om ons gedrag te sturen, zoals aandacht vasthouden, flexibiliteit, doelgericht doorzetten en emotieregulatie. Belangrijke functies dus voor kinderen om te versterken!

Met Breinhelden werk je doordacht aan deze functies. De executieve functies zijn vertaald naar tien aansprekende Breinkrachten, zoals Startkracht en Doorzetkracht. Samen met de Breinhelden Effi en Furon leren je leerlingen op een speelse manier hoe ze hun Breinkrachten kunnen trainen.

<https://www.breinhelden.nl/>

3. Volgen, meten en aanpak

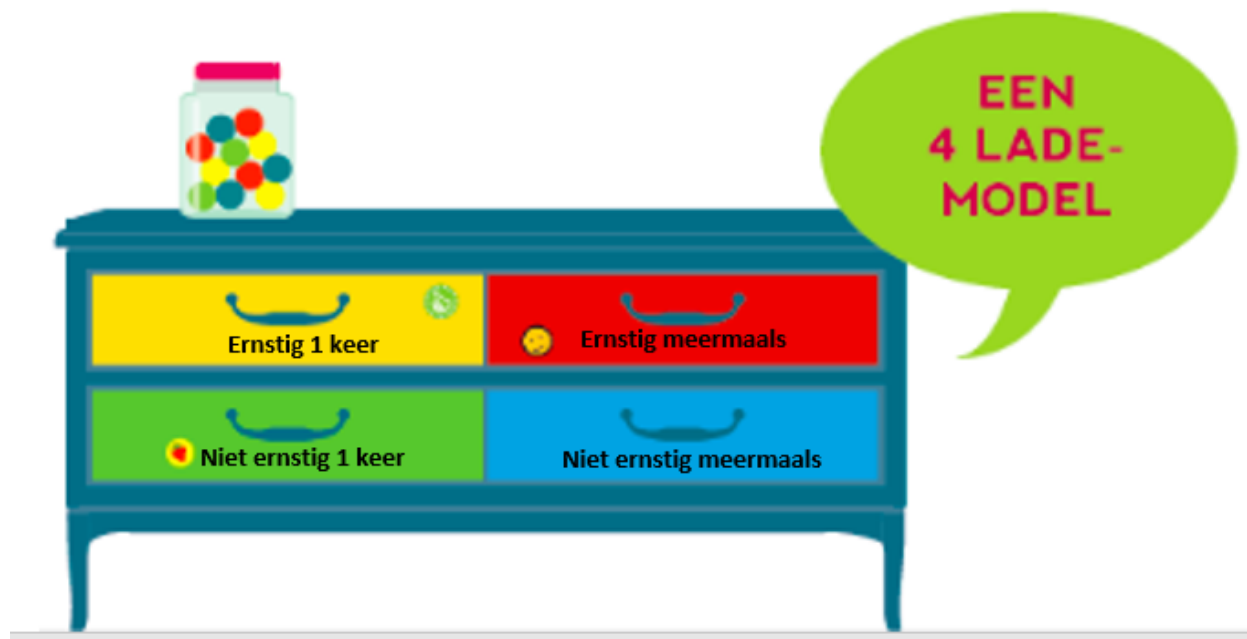
3.1 Kijk! - Cito SEO – Groepsanalyses en groepsbesprekingen

Al direct vanaf groep 1 observeren we de ontwikkeling van de leerlingen op sociaal-emotioneel gebied. We gebruiken een observatie- en registratie-instrument (KIJK!) waarbij de door de leerkracht geregistreeerde observaties worden afgezet tegen ontwikkelingslijnen voor jonge kinderen. Hierdoor wordt inzichtelijk op welk gebied een kind zich nog verder kan ontwikkelen, afgezet tegen wat we van leerlingen mogen verwachten, passend bij hun leeftijd. Bij de 10-minutengesprekken bespreekt de leerkracht dit met de ouders.

Vanaf groep 3 wordt 2x per jaar een leerkrachtvragenlijst ingevuld via CITO Leerling in Beeld, waarmee de sociale veiligheid en welbevinden van leerlingen in kaart gebracht wordt. Vanaf groep 6 is een leerling vragenlijst hiervan ook een onderdeel. Met de verzamelde informatie worden groeps- en leerling besprekingen gevoerd met de IB-er. Vervolgens wordt er dan een plan gemaakt om specifiek aan doelen te werken die voor de groep extra aandacht vragen.

3.2 - 4-laden model

Wanneer preventie onvoldoende werkt hanteren wij een 4-ladenmodel van Monique D'aes, waarmee gedragingen in 4 laden kunnen worden ondergebracht als uitgangspunt. Hieronder een afbeelding van het 4-ladenmodel.

Uitgangspunt van het 4-ladenmodel is dat verschillende gedragingen ook een verschillende aanpak vragen. Hieronder staan de 4 gedragingen met bijbehorende aanpak beschreven:

<p>Het ongewenste gedrag is ernstig en eenmalig</p> <p>--> consequentie als signaal</p>	<p>Het ongewenste gedrag is ernstig en komt frequent voor</p> <p>--> aanpak gericht op herstel met betrokken partijen</p> <p>--> passende consequentie</p>
<p>Het ongewenste gedrag is niet ernstig en eenmalig</p> <p>--> waarschuwing</p>	<p>Het ongewenste gedrag is niet ernstig en frequent</p> <p>--> gewenst gedrag trainen</p> <p>--> passende consequentie</p>

In onderstaand **stappenplan** wordt beschreven hoe wij omgaan met situaties waarin ongewenst gedrag wordt gesignaleerd. In het stappenplan wordt ook beschreven wanneer ouders worden betrokken.

Voor het handelen van de leerkracht betekent dat het volgende (witte tekst):

<p>Het ongewenste gedrag is ernstig en komt eenmalig voor</p> <p>--> consequentie als signaal</p> <ul style="list-style-type: none"> • ouders informeren • directie en IB betrekken • registreren <p></p>	<p>Het ongewenste gedrag is ernstig en komt frequent voor</p> <p>--> aanpak gericht op herstel met betrokken partijen</p> <p>--> passende consequentie</p> <ul style="list-style-type: none"> • directie en IB betrekken • ouders betrekken • registreren in logboek • breed overleg met betrokkenen • tussenoplossing indien mogelijk
<p>Het ongewenste gedrag is niet ernstig en komt eenmalig voor</p> <p>--> waarschuwing</p> <ul style="list-style-type: none"> • vanuit ik-boodschap 	<p>Het ongewenste gedrag is niet ernstig en komt frequent voor</p> <p>--> gewenst gedrag trainen</p> <p>--> passende consequentie</p> <ul style="list-style-type: none"> • ouders betrekken • registreren/logboek om patroon te ontdekken • handlingsplan maken • plan 6wk uitvoeren, • evalueren met ouders <p></p>

Het ongewenste gedrag is niet ernstig en eenmalig, waarschuwing

Herinnering van de regel vanuit de ik-boodschap. (voorbeeld - "Ik hoor dat je er doorheen praat. De regel is dat je luistert tijdens de les. Hierdoor kan ik de les niet geven. Ik wil dat je stil bent en luistert naar de les")

--> Waarschuwing (voorbeeld - "Ik heb je net helpen herinneren aan de regel. Ik heb daar last van. Ik verwacht dat het praten nu stopt. Als dit nog een keer gebeurt dan.... stap 3)

Het ongewenst is niet ernstig en frequent, gewenst gedrag trainen:

Ongewenst, niet ernstig en frequent gedrag is zeer storend in een groep. Als individuele leerlingen dit gedrag vertonen zetten we onderstaande consequenties in en zal daarnaast in overleg met ouders een plan van aanpak gemaakt worden.

--> Consequentie 1: De leerling krijgt een andere plek binnen de groep. (15-30 minuten, maak je instructie/ronde/taak af en ga in gesprek met de leerling)

--> Consequentie 2 (bij herhaling na consequentie 1): De leerling hoort even niet bij de groep. (15-30 minuten, maak je instructie/ronde/taak af en ga in gesprek met de leerling).

--> Consequentie 3 (bij herhaling na consequentie 2): in een andere groep plaatsen (tot einde dagdeel). Werk mee om in de andere groep te maken. De eigen leerkracht vraagt de leerling om de tijd in de andere groep ook te gebruiken om op eigen gedrag te reflecteren. Leerkracht van de andere groep geeft geen aandacht aan de leerling.

De situatie wordt naderhand met de eigen leerkracht en de leerling besproken. De ouders van de leerling krijgen een bericht via Ouderportaal over de situatie, de leerkracht vraagt om een leesbevestiging van ouders, dit wordt geregistreerd in Parnassys. Er wordt bij herhaling door de leerkracht na schooltijd *contact* met de ouders/verzorgers opgenomen (bij voorkeur telefonisch). Er wordt altijd een aantekening in Parnassys gezet, wel kort en feitelijk.

Als kinderen weigeren mee te werken aan de gegeven consequentie, bijvoorbeeld naar een andere klas lopen waar ze moeten werken, dan verschuift het gedrag naar **ernstig**. Indien de leerling blijft weigeren en de rust in de school verstoord wordt neemt de school direct contact op met ouders. Hierin verwacht de school medewerking van ouders. Het weigeren van instructies van personeel valt onder **ernstig ongewenst gedrag**.

De leerlingen krijgen iedere dag een nieuwe kans. Als niet ernstig ongewenst gedrag vaker voorkomt, gaan we over naar begeleide inoefening/training van de vaardigheid die de leerling nodig heeft. Dit doen we in overleg met ouders, met behulp van het **Breinhelden Oefenprogramma** en/of materialen uit de SEO methode **KWINK**, in een 1-op-1 setting of een klein groepje. Ook hulpmiddelen als een **beloningssysteem** kunnen in deze fase worden ingezet. Voor de begeleiding maakt de leerkracht een **handelingsplan** in Parnassys, welke na ongeveer 6 weken met ouders (en indien nodig de IB-er) wordt geëvalueerd en waar mogelijk afgebouwd. Als individuele begeleiding voor 2x 6 weken onvoldoende effect heeft, kan school in samenspraak met ouders het ondersteuningsteam van Morgenwijzer inschakelen om samen te denken in mogelijke oplossingen.

Wanneer een groepsdynamiek is ontstaan waarin geregeld door meerdere leerlingen ongewenst en niet ernstig gedrag vertoond wordt, die met de basisondersteuning vanuit de school onvoldoende onder controle kunnen worden gebracht, kan directie van de school het Ondersteuningsteam van

Morgenwijzer inschakelen om een groepsinterventie te doen. Met een dergelijke interventie wordt er groepsbreed een aanpak ingezet met als doel om de sociale veiligheid te stabiliseren en verbeteren.

Het ongewenste gedrag is ernstig en eenmalig, straf als signaal

In dit geval wordt altijd IB en directie betrokken.

Wanneer een leerling niet corrigeerbaar is en/of nadrukkelijke aanwijzingen van de leerkracht, intern begeleider of de directie negeert dan zijn wij gedwongen de ouders van het kind te bellen met het verzoek hun kind op te komen halen.

Voor leerlingen met een specifieke behoefte op het gebied van gedrag hanteren we in principe dezelfde opbouw, maar bieden we meer maatwerk. Wel monitoren we daarbij of het maatwerk niet teveel vraagt van de rest van de groep en van de leerkracht. In overleg met de ouders van de leerling met een diagnose informeren we andere ouders van de groep over bijzonderheden m.b.t. deze leerling die effect kunnen hebben op de andere leerlingen.

De school kan in geval van ernstig gedrag overgaan tot het geven van een officiële waarschuwing. In dat geval wordt er gehandeld volgens het protocol schorsen en verwijderen van Morgenwijzer.

Het ongewenste gedrag is ernstig en frequent, aanpak gericht op herstel met betrokken partijen

Ernstig gedrag legt een grote druk op de sociale veiligheid in de school. Daarom heeft het altijd een consequentie.

Wanneer ernstig gedrag frequent voorkomt, onderneemt school actie om met betrokken partijen overleg te plannen. Doel van het overleg is het in kaart brengen van de gedragingen en onderliggende problematiek. Daarnaast is het doel om te komen tot een plan voor herstel. Hierbij wordt het ondersteuningsteam van Morgenwijzer betrokken. Ook het Samenwerkingverband Rijnstreek en eventueel betrokken zorgpartners sluiten aan bij overleg.

De school kan in geval van ernstig gedrag overgaan tot het geven van een officiële waarschuwing. In dat geval wordt er gehandeld volgens het protocol schorsen en verwijderen van Morgenwijzer.

Wanneer een groepsdynamiek is ontstaan waarin geregeld door meerdere leerlingen ongewenst en ernstig gedrag vertoond wordt, die met de basisondersteuning vanuit de school onvoldoende onder controle kunnen worden gebracht, kan directie van de school het Ondersteuningsteam van Morgenwijzer inschakelen om een groepsinterventie te doen. Met een dergelijke interventie wordt er groepsbreed een aanpak ingezet met als doel om de sociale veiligheid te stabiliseren en verbeteren. Naast een groepsaanpak kunnen individuele interventies vanuit de basisondersteuning van de school en vanuit het Ondersteuningsteam van Morgenwijzer in goed overleg met ouders ook worden ingezet voor leerlingen die dit nodig hebben.

Ongewenst, ernstig en frequent gedrag – verbaal

Tegenover ernstig gedrag staat altijd een consequentie. Leerlingen die ernstig verbaal gedrag laten zien (hieronder valt o.a. pestgedrag, niet opvolgen van instructies van personeel en verbale bedreigingen), zal in de dagelijkse praktijk, naast de bovengenoemde acties ook altijd direct een consequentie volgen op het gedrag. Deze consequentie wordt door de leerkracht (evt. in samenspraak met directie/IB) ingezet voor de leerling.

Ongewenst, ernstig en frequent gedrag is zeer storend in een groep. Als individuele leerlingen dit gedrag vertonen zetten we onderstaande consequenties in en zal daarnaast in overleg met ouders een plan van aanpak gemaakt worden.

--> Consequentie 1: De leerling hoort een dagdeel niet bij de groep. Werk mee om in de andere groep te maken. De leerkracht meldt het gedrag bij directie/IB en de leerling gaat naar een andere groep. De leerkracht van de groep geeft geen aandacht aan de leerling. Naderhand voert de eigen leerkracht een gesprek met de leerling, waarin afspraken gemaakt worden voor de rest van de dag.

--> Consequentie 2 (bij herhaling na consequentie 1): in een andere groep plaatsen (tot einde dag). Werk mee om in de andere groep te maken. De eigen leerkracht vraagt de leerling om de tijd in de andere groep ook te gebruiken om op eigen gedrag te reflecteren. Leerkracht van de andere groep geeft geen aandacht aan de leerling.

De situatie wordt naderhand met de eigen leerkracht en de leerling besproken. Er wordt door de leerkracht na schooltijd *contact* met de ouders/verzorgers opgenomen (bij voorkeur telefonisch). Er wordt altijd een aantekening in Parnassys gezet, kort en feitelijk.

Voor de start van de volgende schooldag is er een gesprek met de leerling, ouders en leerkracht en indien nodig IB of directie. Excuses maken is altijd één van de consequenties voor de leerling weer de groep in kan. Bij pesten: Het Anti-pestprotocol wordt in samenspraak met IB in werking gesteld. Indien het gedrag blijft aanhouden en ondanks inzet geen verbetering is, zal het protocol schorsen/verwijderen worden ingezet.

Ongewenst, ernstig en frequent gedrag - fysiek

In het geval van fysiek ernstig ongewenst gedrag wat frequent voorkomt (denk aan geweld richting medeleerlingen en/of personeelsleden) treedt direct het protocol schorsen/verwijderen in werking.

Stappen:

1. De leerling wordt in een andere groep geplaatst tot einde schooldag. Werk mee om in de andere groep te maken.
2. De leerkracht meldt het incident bij directie/IB, die het protocol in gang zetten.
3. Onderdeel van het oudergesprek is altijd het bespreken een plan van aanpak en van een herstelopdracht richting het slachtoffer en de groep, dit kan bestaan uit het schrijven van een excuusbrief of het maken van excuses in de groep.

Rol ouders

Voor de aanpak van ongewenst gedrag is een goede samenwerking tussen ouders en school erg belangrijk. Voor een kind streven we naar een logisch geheel, waarbij consequent goed gedrag wordt gestimuleerd en aangeleerd indien nodig.

De leerkracht zal daarom contact opnemen met de ouders als er sprake is van ongewenst gedrag zoals beschreven in het onderstaande overzicht. Andersom stellen wij het ook op prijs als u het met de leerkracht bespreekt wanneer u ongewenst gedrag signaleert bij uw kind.

Ten opzichte van het kind is het belangrijk dat de betrokken volwassenen samenwerken. Het is goed dat elk kind thuis zijn/haar eigen verhaal kan vertellen. Toch moeten ouders zich ook bewust zijn van het feit dat dit zijn/haar 'eigen waarheid' is en niet altijd het complete verhaal. Vertrouwen van ouders in de leerkracht is daarin een basisvoorwaarde. Natuurlijk kunnen er in een gesprek vragen worden gesteld en nadere uitleg worden gegeven, maar ouders moeten de aanpak van de leerkracht niet ten overstaan van het kind in twijfel trekken. Dat zou het gezag van de leerkracht ondermijnen, en daarmee de kansen op succes voor het kind verkleinen.

In goede samenwerking met ouders willen we werken aan het versterken van goed gedrag van alle leerlingen.

Uiteindelijk streven we ernaar dat elk kind leert om zich te conformeren aan algemeen geldende normen en waarden, vertaald in regels en afspraken die we op school hebben gemaakt. Dit zien wij als voorwaarde om met elkaar een leergemeenschap te kunnen vormen, en tevens als belangrijke voorbereiding op deelname in de maatschappij.

4. Anti Pestprotocol

Doel anti-pestprotocol

KBS Vianova staat voor uitdagend onderwijs aan de gemiddeld begaafde-, begaafde- en hoogbegaafde leerling. *Leerlingen ontwikkelen zich bij ons met plezier tot sociale, zelfstandig en ondernemende tieners.* Het Vianova wordt gevormd door een team, kinderen en ouders die samenwerken. Ieder heeft daarin een eigen rol en verantwoordelijkheid. Samen voelen we ons verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de kinderen.

Het Vianova is een school met een katholieke identiteit. Als katholieke school willen we een gemeenschap zijn waar kinderen elkaar kunnen ontmoeten en waar aandacht geschonken wordt aan waarden en normen als respectvol met elkaar omgaan en begrip leren opbrengen voor wat een ander beweegt.

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Dit anti-pestprotocol heeft als doel dat alle kinderen zich bij ons op school veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen wij alle kinderen in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan.

Met behulp van dit anti-pestprotocol willen wij het pestgedrag binnen onze school niet alleen aanpakken nadat een pestsituatie is gesignaleerd, maar we willen het pestgedrag ook voorkomen.

Preventie

Het Vianova vindt een goed pedagogisch klimaat erg belangrijk. Preventief kunnen wij als school veel doen om pestgedrag zoveel mogelijk te voorkomen. In hoofdstukken 1 tot en 4 van dit document leest u over de manier waarop wij werken aan een positief en veilig schoolklimaat.

Pesten of plagen?

We maken onderscheid tussen pesten en plagen. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht, pesten gebeurt echter systematisch: een aantal keer per week of regelmatig.

Verschillen tussen pesten en plagen

Pesten	Plagen
<ul style="list-style-type: none"> • Machtsverschil • Hetzelfde slachtoffer • Kwetsend • Weloverwogen en proactief • Vaak/ voortdurend • Het slachtoffer is niet in staat zich te verdedigen • Het slachtoffer loopt schade op, in het gevoel, verwondingen of met spullen	<ul style="list-style-type: none"> • Gelijkwaardigheid • Wisselende slachtoffers • Humoristisch • De geplaagde kan zichzelf goed verdedigen • Niemand loopt schade op • Er is geen winnaar of verliezer

Een definitie van pesten luidt als volgt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/ of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.

Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten, pesten gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of dagelijks.

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in de school zijn dus van belang

Signalen van pesten

Kinderen die gepest worden schamen zich vaak of voelen zich zo bedreigd dat ze niets durven te zeggen tegen leerkrachten en ouders. Soms zijn er signalen waaruit opgemaakt kan worden dat er iets aan de hand is. De volgende signalen kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft natuurlijk niet.

Thuis	Op School
<ul style="list-style-type: none"> • Het kind is bang om naar school te gaan. • Vertelt niet meer over school. • Is regelmatig spullen kwijt of komt met kapotte spullen thuis. • Komt uit school met vieze of kapotte kleren. • Heeft vaak hoofdpijn of buikpijn. • Heeft onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen. • Valt terug in gedrag, duimt bijvoorbeeld weer of plast in bed. • Wil niet slapen, slaapt onrustig, heeft nachtmerries. • Heeft vaak geen eetlust. • Wil bepaalde kleren niet meer dragen. • Is thuis prikkelbaar, boos of verdrietig. • Vraagt of steelt geld. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het kind heeft weinig of geen vrienden. • Wil de verjaardag niet vieren. • Kan zich niet concentreren. • Presteert slechter dan vroeger. • Wordt bij een bijnaam genoemd. • Is het mikpunt van 'grapjes'. • Krijgt vaak opmerkingen over kleding of spullen. • Wordt dikwijls als laatste gekozen. • Er worden vaak bezittingen afgepakt. • Krijgt steeds de schuld. • Wordt genegeerd en speelt veel alleen. • Zoekt vaak de nabijheid van de leerkracht op. • Is vaak betrokken bij opstootjes. • Toont schichtig, ongelukkig of zelfs depressief gedrag. • De sfeer in de klas is niet goed.

Signalen voor school/leerkracht of ouder(s) die wijzen op pesten:	Signalen voor school/leerkracht of ouder(s) die wijzen op gepest worden:
<ul style="list-style-type: none"> • Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen. • Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot. • Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Blauwe plekken. • Spullen die "kapot" gaan. • Zij lijken geen vrienden te hebben, zijn vaak alleen. • Zij worden als laatste gekozen. • Geen zin om naar school te gaan.

<ul style="list-style-type: none"> • Briefjes doorgeven of via de computer over anderen roddelen. • Beledigen, schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer • Opmerkingen maken over kleding en uiterlijk • Isoleren. • Buiten school opwachten, slaan of schoppen. • Op weg naar huis achterna rijden. • Naar het huis van het slachtoffer gaan. • Bezittingen afpakken of vernielen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven. • Angstig en onzeker. • Zij zien er bang, neerslachtig en huilerig uit. • Verminderde schoolresultaten. • Overdreven clownesk gedrag. • Afkoopgedrag; geld/snoep of het maken van huiswerk voor anderen. • Andere kinderen uit jouw klas kunnen ook signalen geven dat een kind gepest wordt. Ze vertellen bijvoorbeeld dat een kind zit te huilen, niet mee mag
--	--

Aanpak bij plagen en pesten

Ingrijpen bij plagen

We zijn attent op plaagsituaties in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten.

Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Soms schakelen we een buddy of een steungroep in: medeleerling (en) die de geplaagde leerling gaat/ gaan helpen.

Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen.

We hanteren een oplossingsgerichte aanpak, deze aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen.

Als er zich toch pestincidenten voordoen, gaan we altijd eerst na of het programma van KWINK nog geïntensiveerd kan worden in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Vervolgens is er soms meer nodig. In dit proces wordt de leerkracht ondersteund door IB-er en/of de directeur. We hanteren daarbij een glijdende schaal: van vroegtijdig ingrijpen bij plagen tot uiteindelijk (als alle andere middelen zijn uitgeput) schorsen of verwijderen van leerlingen. Dit laatste is zeer uitzonderlijk en gebeurt alleen in overleg met het bestuur.

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. Gesprekken met en begeleiding van de pester
2. Gesprekken met en hulp aan het gepeste kind
3. Gesprekken met de steungroep

1. Gesprekken met en begeleiding van de pester
  - Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten
  - Laten zien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste
  - Excuses aanbieden

2. Gesprekken met en hulp aan het gepeste kind

De leerkracht (of een ander teamlid) praat met het gepeste kind over de situatie en stelt

een steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder mogelijke helpers, maar ook de pester, meelopers en buitenstaanders.

3. Gesprekken met de steungroep (meer info: <https://wij-leren.nl/pesten-steungroep-aanpak.php>)

In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met alles met als doel dat het pesten moet stoppen. Pesten is vooral een groepsgebeuren, de groep moet in actie komen. De steungroepaanpak is een oplossingsgerichte aanpak tegen pesten die de kinderen actief betreft, er is namelijk een gedeelde verantwoordelijkheid.

De steungroep bestaat uit een aantal kinderen die een rol aannemen binnen het pestgedrag zoals de pester(s), meelopers en leerlingen van wie men een positieve groepsinvloed kan verwachten.

Als ondanks bovenstaande inzet volgens handelingsplan onvoldoende groei is op sociaal gebied, kan directie het ondersteuningsteam van Morgenwijzer betrekken om zowel de leerkracht als de leerlingen hierin te begeleiden. Ouders worden hiervan altijd schriftelijk op de hoogte gesteld.

Stappenplan

Op het moment dat een leerling, ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen. Na elke stap overweegt de school of, en zo ja op welke manier, communicatie met ouders van betrokkenen of de groep gewenst is.

Stap 1:

De leerkracht heeft een gesprek met de leerling die pest (pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk wordt de IB-er op de hoogte gesteld.

Stap 2:

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om het pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Stap 3:

Gesprekken worden teruggekoppeld naar ouders. De afspraken worden gemeld en samenwerking met de ouders wordt besproken.

Stap 4:

Gesprek met pester en gepeste. Gezamenlijk of individueel, dit bepaalt de leerkracht. Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: de afspraken handhaven/ bijstellen.

Zo nee: analyse opstellen. Handelingsplan opstellen.

Stap 5:

Na twee weken is er opnieuw een gesprek met leerkracht en leerlingen.

Zijn de effecten positief: dan langzaam afbouwen.

Nog niet: handelingsplan bijstellen, externe deskundigheid inschakelen.

Stap 6:

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst. Of tijdelijk op een andere school.

Stap 7:

De pester wordt geschorst voor maximaal 5 dagen. Zie hiervoor hoofdstuk 6. Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan moet er overlegd worden over een verwijderingprocedure voor de pester.

Vormen van digitaal pesten

Bij digitaal pesten gaat het niet om onschuldige plagerijen via het internet. Vaak gaat het veel verder. Digitaal communiceren kan op vrijwel elke plek plaatsvinden, thuis, op school, tijdens het buiten spelen of op een sportclub. De snelheid waarmee berichten zich verspreiden is vele malen groter dan de oude fysieke vormen van vertellen of schrijven. De nieuwe media maken het daarbij mogelijk niet alleen tekst maar ook foto's en films in korte tijd over een groot publiek te verspreiden. Degene die berichten verspreidt is niet altijd zichtbaar en kan anoniem blijven voor de ontvanger. De school heeft een protocol sociale media.

6. protocol toelating, schorsing en verwijdering MorgenWijzer.

Voor het protocol schorsing en verwijdering verwijzen wij u naar de website van ons bestuur van MorgenWijzer.